

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ	บทบาทครอบครัวในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในบ้าน เพื่อการดูแลสุขภาพผู้ป่วยวัณโรค		
ชื่อผู้เขียน	นางสาวอมรรัตน์ วิริยะประสพโชค		
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม		
คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ	รองศาสตราจารย์ดร.สุวิทย์ รุ่งวิสัย	ประธานกรรมการ	
	รองศาสตราจารย์สงคราม เขาวนศิลป์	กรรมการ	
	รองศาสตราจารย์สมหมาย เปรมจิตต์	กรรมการ	

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการจัดการสิ่งแวดล้อมทางด้านกายภาพและสังคม ของครอบครัวผู้ป่วยวัณโรคในเขตเมืองกับเขตชนบทในจังหวัดเชียงราย กลุ่มตัวอย่างในเขตเมืองจำนวน 50 คนและในชนบทจำนวน 50 คน ได้จากการคัดเลือกครอบครัวของผู้ป่วยวัณโรครายใหม่ที่ยื่นทะเบียนรักษาที่คลินิกวัณโรค โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2543 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2543 โดยการใช้การคัดเลือกประชากรแบบเจาะจง รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ สังเกต วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าไค - สแควร์ และทดสอบค่าที

ผลการศึกษาพบว่า บทบาทครอบครัวในการจัดการสิ่งแวดล้อมทางด้านสังคมในเขตเมืองมีความแตกต่างกับในเขตชนบท โดยที่ครอบครัวผู้ป่วยวัณโรคในเขตเมืองมีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมทางด้านสังคมน้อยกว่าครอบครัวผู้ป่วยวัณโรคในเขตชนบท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\alpha < 0.05$) ส่วนการจัดการสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของครอบครัวผู้ป่วยวัณโรคในเขตเมืองมีความแตกต่างกับในเขตชนบท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\alpha < 0.05$) ได้แก่การเลี้ยงสัตว์บริเวณใกล้บ้าน ลักษณะการจัดตั้งบ้านเรือน บริเวณใกล้บ้านมีการเผาถ่านเผาขยะ สภาพหมู่บ้านโดยทั่วไป สาธารณูปโภคพื้นฐานในหมู่บ้าน การกำจัดสมหะและน้ำลายของผู้ป่วยและวัสดุเชื้อเพลิงที่ใช้ในการหุงต้ม ผลการศึกษานี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดการสิ่งแวดล้อมในบ้านทางด้านสังคมและกายภาพ เพื่อการดูแลสุขภาพผู้ป่วยวัณโรค ของครอบครัวผู้ป่วยวัณโรค

Independent Study Title **Roles of Family in Environmental Management for Home Health Care of Tuberculosis Patients**

Author **Miss Amornrat Wiriyaprasobchok**

Master of Art **Man and Environment Management**

Examining Committee **Assoc. Prof. Dr.Suvit Rungvisai** **Chiarman**
 Assoc. Prof. Songkram Chowsilpa **Member**
 Assoc. Prof. Sommai Premchit **Member**

ABSTRACT

This study is designed to compare the physical and social environment management of TB patients' families between the patients who live in rural area and who live in urban area of Chiang Rai Province. The purposive sampling units are drawn from 50 urban TB patients (n = 50) and from 50 rural TB patients (n = 50). They are selected from the new TB patients registered and treated at Chiang Rai Regional Hospital from January 1 through June 30, 2000. Structured questionnaire, interview, and Observation are employed for data collection. Data analysis is made in order to find frequency and percentage. Hypothesis is tested by Chi – square and T – test.

The study findings indicate that the family's role in social environment management in urban area is different from that of rural area. That is, TB patients' families in urban area made less social environment than those in rural area, showing some statistic significant ($\alpha < 0.05$) while physical environment management of TB patients' families in urban area is different from that of the rural families, showing some statistic significance ($\alpha < 0.05$). The affecting factors include nearby animal husbandry, house location, close to charcoal production and wastes disposal, village conditions, village public utility, patient's sputum and saliva disposal, and types of cooking fuel. The findings of this study can be used as a guideline for TB patient's family to render physical and social environment management conducive to the TB patient health care.